

Către: Gheorghe HAJDER
Ministru al Mediului

Nr. 116 din 11.08.2026

Ref.: Comentarii și propuneri la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră

Stimate domnule Ministru,

AmCham Moldova apreciază eforturile autorităților de revizuire și ajustare a cadrului normativ privind gazele fluorurate cu efect de seră și, în particular, orientarea proiectului spre o mai bună armonizare a legislației naționale cu Regulamentul (UE) 2024/573 privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Considerăm că instituirea unui mecanism funcțional de control și reducere treptată a utilizării hidrofluorcarburilor este necesară atât din perspectiva angajamentelor de mediu ale Republicii Moldova, cât și a procesului de apropiere de cadrul de reglementare al Uniunii Europene.

În același timp, experiența practică acumulată de membrii AmCham în aplicarea actualului mecanism de contingentare evidențiază necesitatea ca noul cadru să ofere predictibilitate, acces nediscriminatoriu la contingente, flexibilitate pentru operatorii economici și proceduri administrative proporționale cu obiectivele de mediu urmărite.

Salutăm în acest context mai multe soluții introduse prin proiect, inclusiv actualizarea periodică a valorilor de referință, extinderea mecanismului asupra întreprinderilor importatoare și producătoare, instituirea unor sesiuni suplimentare de alocare și recunoașterea posibilității de utilizare a contingentelor prin transfer. Proiectul prevede că, începând cu anul 2027, valorile de referință urmează să fie stabilite o dată la trei ani, pentru întreprinderile care au introdus pe piață hidrofluorcarburi în perioada relevantă.

Considerăm însă că anumite aspecte necesită clarificare și ajustare pentru a preveni apariția unor blocaje similare celor întâlnite în aplicarea mecanismului actual și pentru a asigura un cadru predictibil pentru investiții și activitate comercială.

În acest sens, formulăm următoarele observații și propuneri prioritare.

I. UTILIZAREA GAZELOR FLUORURATE ÎN ECHIPAMENTE EXISTENTE

1. Completarea art. 26¹ alin. (1) – utilizarea SF₆ pentru mentenanța echipamentelor electrice existente

Propunem completarea art. 26¹ alin. (1) cu o nouă literă c), cu următorul cuprins:

„c) nu este disponibilă în cantitatea, calitatea sau parametrii tehnici necesari pentru completarea nivelului ori restabilirea presiunii nominale a gazului în echipamentele electrice existente, aflate în exploatare, iar utilizarea hexafluorurii de sulf nereciclate sau neregenerate este indispensabilă pentru menținerea funcționării în condiții

de siguranță, prevenirea defectării echipamentului sau asigurarea continuității alimentării cu energie electrică.”

Completarea este necesară pentru a reglementa situațiile în care echipamentele electrice existente, proiectate și construite pentru funcționarea cu hexafluorură de sulf, necesită completarea cantității de gaz în vederea restabilirii nivelului sau presiunii nominale prevăzute de producător.

Reducerea nivelului de gaz poate surveni ca urmare a pierderilor tehnice, a operațiunilor de mentenanță, verificare sau reparație, precum și în cursul exploatării echipamentului. În asemenea situații, completarea cantității de gaz nu reprezintă instalarea unui echipament nou și nici extinderea utilizării tehnologiei bazate pe SF₆, ci o intervenție necesară pentru menținerea în exploatare, în condiții de siguranță, a unui echipament deja existent.

Menținerea echipamentului la un nivel sau la o presiune a gazului inferioară parametrilor stabiliți de producător poate afecta capacitatea acestuia de izolare și stingere a arcului electric, putând conduce la defectarea echipamentului, la apariția unor riscuri pentru personal și instalații, precum și la întreruperea alimentării cu energie electrică a consumatorilor.

În practică, hexafluorura de sulf reciclată sau regenerată poate să nu fie disponibilă în termenul necesar, în cantitatea solicitată sau cu nivelul de puritate și caracteristicile tehnice impuse de producătorul echipamentului. În aceste situații, interzicerea absolută a utilizării gazului nereciclat sau neregenerat ar putea conduce la scoaterea din funcțiune a unor echipamente care sunt, din punct de vedere tehnic, funcționale și necesare pentru asigurarea siguranței și continuității alimentării cu energie electrică.

Excepția propusă are un caracter strict limitat și condiționat, fiind aplicabilă exclusiv echipamentelor existente și aflate în exploatare, numai în scopul completării cantității de gaz necesare pentru restabilirea nivelului sau presiunii nominale și doar în situațiile în care utilizarea hexafluorurii de sulf reciclate sau regenerate nu este posibilă din motive obiective și demonstrabile.

2. Extinderea termenului de aplicare pentru anumite întreruptoare de înaltă tensiune

La art. 26¹ alin. (4) lit. c), propunem substituirea datei „1 ianuarie 2032” cu „1 ianuarie 2035”, astfel încât norma să aibă următorul cuprins:

„c) de la 1 ianuarie 2035, întreruptoarele electrice de înaltă tensiune de la 52 kV și până la 145 kV inclusiv și de până la 50 kA inclusiv curent de scurtcircuit, cu potențial de încălzire globală egal cu 1 sau mai mare;”.

Înlocuirea datei de 1 ianuarie 2032 cu 1 ianuarie 2035 este necesară pentru asigurarea unei aplicări coerente și etapizate a interdicțiilor prevăzute la art. 26¹ alin. (4) lit. b)–d).

Echipamentele de înaltă tensiune din intervalul 52–145 kV prezintă un grad sporit de complexitate, iar disponibilitatea soluțiilor alternative fără gaze fluorurate este încă limitată pentru anumite aplicații și configurații tehnice.

Un termen suplimentar ar permite producătorilor și operatorilor să planifice în mod corespunzător testarea, certificarea, achiziția și integrarea soluțiilor alternative, inclusiv în instalațiile existente.

Considerăm că o tranziție etapizată și previzibilă este de natură să asigure un echilibru mai bun între obiectivele de reducere a emisiilor și necesitatea menținerii siguranței și fiabilității infrastructurii energetice.

3. Extinderea instalațiilor existente

Propunem completarea art. 26¹ cu un alineat nou, cu următorul cuprins:

„Prevederile alin. (4) nu se aplică dispozitivelor, modulelor sau compartimentelor destinate extinderii instalațiilor existente, dacă utilizarea unei tehnologii alternative:

- a) nu este compatibilă tehnic cu echipamentul existent;
- b) ar afecta siguranța sau fiabilitatea instalației;
- c) ar impune înlocuirea integrală a instalației existente; sau
- d) ar determina costuri disproporționate în raport cu valoarea extinderii.”

Completarea este necesară pentru situațiile în care operatorii trebuie să extindă instalații existente prin adăugarea unor module sau compartimente care trebuie să fie compatibile tehnic și funcțional cu echipamentele deja aflate în exploatare.

În anumite situații, utilizarea unei tehnologii alternative poate afecta siguranța, fiabilitatea și continuitatea funcționării instalației sau poate impune înlocuirea integrală a unei instalații care este încă funcțională.

O asemenea obligație poate genera costuri disproporționate, lucrări suplimentare și perioade semnificative de întrerupere a funcționării instalației.

Derogarea propusă nu urmărește menținerea necondiționată a utilizării gazelor fluorurate, ci permite soluționarea unor situații tehnice obiective în care alternativa nu este fezabilă. Aplicarea acesteia trebuie să fie condiționată de justificarea tehnică și economică corespunzătoare.

II. MECANISMUL DE CONTINGENTARE

4. Accesul întreprinderilor fără valoare de referință la contingente

Salutăm faptul că proiectul prevede în mod expres posibilitatea întreprinderilor importatoare și producătoare cărora nu li s-a stabilit o valoare de referință de a solicita și obține contingente.

Considerăm însă important ca accesul acestor întreprinderi să fie efectiv, predictibil și nediscriminatoriu.

Înțelegem rațiunea condiției potrivit căreia anumite întreprinderi fără valoare de referință trebuie să demonstreze desfășurarea activității relevante timp de cel puțin trei ani consecutivi, inclusiv necesitatea prevenirii solicitărilor speculative și a asigurării faptului că beneficiarii contingentelor desfășoară activități economice reale.

Totuși, această condiție poate reprezenta o barieră semnificativă pentru operatorii nou-intrați pe piață, care nu au avut posibilitatea obiectivă de a acumula un asemenea istoric.

Propunem ca proiectul să stabilească în mod suficient de clar mecanismul prin care întreprinderile nou-intrate pe piață, care nu dispun de o valoare de referință, pot accesa contingentele disponibile, inclusiv în cadrul sesiunilor suplimentare, pe baza unor criterii obiective, verificabile și nediscriminatorii.

În cazul întreprinderilor care nu întrunesc condiția privind desfășurarea activității timp de trei ani consecutivi, accesul la contingente trebuie să poată fi justificat prin documente care demonstrează existența unui necesar real, inclusiv, după caz, contracte, comenzi ferme, documente comerciale, documente de transport sau alte documente relevante.

Considerăm important ca mecanismul să nu creeze o barieră structurală pentru întreprinderile care au intrat pe piață ulterior perioadei istorice de referință, în condițiile în care acestea desfășoară o activitate economică reală și conformă.

5. Clarificarea mecanismului de repartizare a rezervei

Considerăm necesară o clarificare suplimentară a mecanismului de repartizare a contingentelor din rezervă, astfel încât acesta să asigure o utilizare eficientă, transparentă și nediscriminatorie a cantităților disponibile.

În condițiile în care rezerva reprezintă o resursă limitată, criteriile de repartizare trebuie să permită autorității să identifice solicitanții care demonstrează un necesar real și documentat de contingent și să evite situațiile în care cantități semnificative sunt alocate unor operatori fără o necesitate efectivă de import.

În acest sens, propunem ca proiectul și, după caz, actele normative subsecvente să stabilească în mod expres criteriile de eligibilitate și de repartizare aplicabile solicitărilor din rezervă, precum și documentele prin care solicitantul poate demonstra necesarul de contingent.

Considerăm, de asemenea, important ca mecanismul național să fie corelat cu principiile și mecanismele prevăzute de Regulamentul (UE) 2024/573, asigurând în același timp o utilizare cât mai eficientă a rezervei disponibile în raport cu necesarul real al pieței.

6. Integrarea noilor operatori în mecanismul valorilor de referință

Proiectul introduce un mecanism dinamic de stabilire a valorilor de referință, ceea ce reprezintă o evoluție pozitivă față de utilizarea exclusivă a unui istoric fix.

Considerăm însă necesară clarificarea expresă a mecanismului prin care întreprinderile care nu au dispus anterior de o valoare de referință sunt integrate ulterior în mecanismul general al valorilor de referință, după acumularea unui istoric relevant de activitate.

În lipsa unei asemenea clarificări, există riscul ca operatorii nou-intrați să rămână pentru perioade excesiv de lungi dependenți de mecanismul rezervei, chiar dacă au acumulat între timp un istoric semnificativ și verificabil de activitate.

Propunem ca proiectul să prevadă expres că, la fiecare recalculare a valorilor de referință, sunt luate în considerare și întreprinderile care au început activitatea ulterior perioadei de referință precedente și care au introdus legal și efectiv hidrofluorcarburi pe piață în perioada relevantă.

Totodată, considerăm necesară clarificarea modului de atribuire și contabilizare a cantităților aferente echipamentelor preîncărcate în situațiile în care importatorul utilizează, în condițiile legii, contingentul sau autorizația de utilizare a contingentului unui alt titular.

Această clarificare este importantă pentru a asigura predictibilitatea mecanismului de stabilire a valorilor de referință și pentru a evita situațiile în care activitatea economică reală a unui operator nou-intrat nu este reflectată în mod corespunzător în mecanismul ulterior de alocare.

7. Devansarea termenului pentru depunerea cererilor de contingente

La art. 31 alin. (2), proiectul stabilește perioada 1–30 noiembrie pentru depunerea cererilor de acordare a contingentelor anuale.

Propunem substituirea textului „1–30 noiembrie” cu „1–31 octombrie”.

Modificarea este necesară pentru a asigura operatorilor economici suficient timp pentru planificarea activității și a importurilor pentru anul următor.

În practică, în special în cazul companiilor care fac parte din grupuri internaționale și care își planifică din timp volumele de producție și aprovizionare, comenzile pentru anul următor sunt stabilite cu câteva luni înainte de începutul acestuia. În funcție de volumele rezervate și de termenele de producție și livrare, operatorii economici trebuie să cunoască din timp disponibilitatea contingentului aferent anului următor pentru a putea contracta și planifica importurile în mod corespunzător.

În condițiile în care cererile ar putea fi depuse abia în luna noiembrie, iar examinarea și alocarea contingentelor urmează să aibă loc ulterior, operatorii economici ar putea să nu dispună, până la începutul anului următor, de certitudinea necesară cu privire la cantitățile pe care le vor putea importa.

Stabilirea termenului de depunere în perioada 1–31 octombrie ar permite atât autorității să dispună de un interval suficient pentru examinarea cererilor și efectuarea procedurilor de alocare, cât și operatorilor economici să își cunoască din timp contingentele disponibile și să își planifice comenzile și importurile pentru anul următor.

8. Sesiuni suplimentare de alocare pe parcursul anului

Art. 31 alin. (2¹) introduce posibilitatea organizării unor sesiuni suplimentare în cazul în care există contingente sau părți de contingente disponibile.

Considerăm necesară consolidarea acestui mecanism, astfel încât acesta să permită soluționarea situațiilor în care necesarul de contingent apare sau se modifică pe parcursul anului.

În acest context, propunem completarea art. 31 cu un alineat nou, cu următorul cuprins:

„(7) Agenția de Mediu poate efectua sesiuni suplimentare de alocare a contingentelor în cursul anului calendaristic pentru operatorii economici nou-intrați pe piață sau în cazurile justificate privind necesitatea suplimentară de contingente.”

În opinia noastră, această soluție este necesară în special pentru operatorii nou-intrați, care nu dispun de o valoare de referință și pentru care accesul la contingent nu trebuie să fie limitat exclusiv la sesiunea anuală. Totodată, considerăm că, în cazul existenței unor contingente sau părți de contingente disponibile pentru repartizare, organizarea unei sesiuni suplimentare nu ar trebui să depindă exclusiv de aprecierea discreționară

a autorității. Propunem, prin urmare, ca actele normative subsecvente să stabilească în mod transparent condițiile, termenele și situațiile în care asemenea sesiuni sunt organizate.

Termenele și condițiile de organizare a sesiunilor suplimentare trebuie să fie publicate în prealabil și accesibile operatorilor economici, inclusiv prin SIA „REPC”.

9. Mecanism tranzitoriu pentru operațiunile comerciale deja angajate

Considerăm necesară instituirea unui mecanism tranzitoriu pentru situațiile în care, la momentul intrării în vigoare a noilor reguli, operatorii economici au angajat deja operațiuni comerciale care urmează să conducă la introducerea pe piață a echipamentelor sau substanțelor reglementate.

În practică, ciclul comercial pentru aceste produse poate include plasarea comenzii, producția, transportul maritim, depozitarea în centre logistice sau sub regim vamal suspensiv și, ulterior, introducerea pe piața Republicii Moldova. Prin urmare, existența unui decalaj între momentul asumării obligației comerciale și momentul importului efectiv poate fi semnificativă.

Propunem instituirea unei reguli tranzitorii pentru echipamentele și produsele pentru care operatorul poate demonstra, prin documente comerciale și de transport, că operațiunea a fost angajată anterior intrării în vigoare a noilor reguli.

Mecanismul tranzitoriu trebuie să permită soluționarea acestor situații fără a afecta plafonul național aplicabil și cu asigurarea contabilizării corespunzătoare a cantităților de hidrofluorcarburi.

În același timp, considerăm necesar ca existența unei comenzi ferme, a producției în curs, a transportului, a tranzitului sau a depozitării sub regim vamal suspensiv să fie recunoscută ca element relevant la evaluarea gradului de utilizare a contingentului.

Astfel, un contingent nu ar trebui considerat neutilizat exclusiv pentru faptul că importul efectiv nu a avut loc până la un anumit moment, atunci când titularul poate demonstra obiectiv că acesta urmează să fie utilizat în perioada de valabilitate a contingentului.

10. Retragera și redistribuirea contingentelor neutilizate

Art. 31 alin. (2²) prevede posibilitatea restituirii voluntare a contingentului sau a părții de contingent care nu va fi utilizată.

Considerăm această soluție utilă, însă insuficientă în condițiile în care mecanismul depinde exclusiv de inițiativa titularului.

În practică, pot exista situații în care un operator păstrează un contingent semnificativ, deși nu mai are un necesar real pentru utilizarea acestuia, în timp ce alți operatori nu dispun de cantități suficiente pentru a-și desfășura activitatea.

Menținerea unor asemenea contingente până la expirarea perioadei de valabilitate poate conduce la utilizarea ineficientă a resursei disponibile și la apariția unor blocaje artificiale pe piață.

Propunem instituirea unui mecanism prin care Agenția de Mediu să monitorizeze periodic gradul de utilizare a contingentelor și, în baza unor criterii obiective și verificabile, să poată reintroduce în rezerva disponibilă partea de contingent care nu este utilizată și nu poate fi justificată printr-un necesar real.

În același timp, operatorului trebuie să îi fie oferită posibilitatea de a justifica menținerea contingentului prin documente relevante, inclusiv contracte, comenzi ferme, documente de transport sau alte dovezi privind utilizarea preconizată a acestuia.

În acest context, considerăm important ca noțiunea de „contingent neutilizat” să nu fie interpretată exclusiv prin raportare la importurile deja efectuate. Existența unor comenzi ferme, contracte în derulare, producție în curs, documente de transport, transport maritim, tranzit sau depozitare sub regim vamal suspensiv trebuie să poată constitui elemente justificative pentru menținerea contingentului, atunci când demonstrează existența unui necesar real și a unei utilizări preconizate în perioada de valabilitate.

III. PREVENIREA CONCENTRĂRII ȘI UTILIZĂRII SPECULATIVE A CONTINGENTELOR

11. Prevenirea acumulării contingentelor în scopul transferării ulterioare

Considerăm că proiectul necesită completări pentru a preveni situațiile în care contingentele anuale sunt solicitate sau păstrate în principal în scopul transferării ulterioare către alte întreprinderi, fără existența unui necesar real de import.

Mecanismul de transfer este necesar pentru flexibilitatea pieței și nu contestăm dreptul titularilor de a utiliza acest instrument.

Totuși, într-o piață în care cantitatea totală disponibilă este limitată, acumularea contingentelor de către un număr restrâns de operatori poate conduce la concentrarea artificială a resursei și la limitarea accesului altor participanți.

Propunem completarea proiectului cu mecanisme care să asigure:

- monitorizarea periodică a gradului de utilizare a contingentelor;
- verificarea necesarului real și documentat;
- posibilitatea retragerii și redistribuirii cantităților neutilizate;
- transparența transferurilor;
- prevenirea acumulării și concentrării artificiale a contingentelor;
- evidența electronică a transferurilor și a cantităților efectiv utilizate.

Totodată, considerăm important ca regulile privind transferul să fie corelate cu mecanismul european, inclusiv în ceea ce privește diferența dintre titularii pentru care a fost stabilită o valoare de referință și întreprinderile care au accesat contingente din rezervă.

În particular, trebuie evitată situația în care un operator nou-intrat dobândește un contingent prin mecanismul rezervei și poate ulterior utiliza acest contingent pentru a autoriza la rândul său alte întreprinderi, dacă un asemenea mecanism nu este prevăzut pentru această categorie de operatori în cadrul european.

IV. ECHIPAMENTELE PREÎNCĂRCATE ȘI LANȚURILE COMERCIALE INTERNAȚIONALE

12. Utilizarea contingentelor pentru echipamentele preîncărcate

Salutăm introducerea unor mecanisme specifice pentru echipamentele preîncărcate cu HFC și posibilitatea acoperirii cantității de HFC prin contingentul disponibil sau prin autorizarea utilizării contingentului unui alt titular.

Considerăm însă că mecanismul trebuie să reflecte realitatea lanțurilor comerciale internaționale.

În practică, producătorul echipamentului, furnizorul internațional, distribuitorul, operatorul logistic și importatorul din Republica Moldova pot fi entități distincte. Echipamentele pot fi transportate și depozitate în centre logistice din alte jurisdicții sau sub regim vamal suspensiv înainte de introducerea lor pe piața Republicii Moldova.

Prin urmare, existența unei relații comerciale directe între producător și importatorul din Republica Moldova nu ar trebui să constituie o condiție pentru utilizarea mecanismului de contingentare.

Propunem completarea dispozițiilor relevante astfel încât să fie recunoscut expres că:

„Cantitatea de hidrofluorcarburi conținută în echipamentele preîncărcate poate fi acoperită fie prin contingentul deținut de importator, fie prin autorizarea utilizării, integrale sau parțiale, a contingentului unui alt titular, în condițiile și prin mecanismul de evidență stabilit în SIA «REPC».”.

Mecanismul trebuie să asigure trasabilitatea integrală a titularului contingentului, întreprinderii autorizate, cantității autorizate și cantității efectiv utilizate, precum și prevenirea dublei contabilizări.

Totodată, considerăm necesară corelarea expresă a dispozițiilor art. 22² cu cele ale art. 33, astfel încât, în cazul importurilor de echipamente preîncărcate, Serviciul Vamal să poată verifica și accepta nu doar existența unui contingent deținut sau transferat importatorului, ci și existența unui drept valabil de utilizare a contingentului unui alt titular, acordat în condițiile prevăzute de lege.

În lipsa unei asemenea corelări, există riscul ca mecanismul privind autorizarea utilizării contingentului să fie recunoscut formal de lege, dar să nu poată fi valorificat efectiv la etapa controlului vamal.

Propunem, prin urmare, ca datele privind contingentul, transferul, autorizarea sau, după caz, delegarea dreptului de utilizare să fie disponibile în SIA „REPC” și accesibile Serviciului Vamal pentru verificare în timp real.

De asemenea, considerăm oportună instituirea unui mecanism de reprezentare în cadrul SIA „REPC”, prin care titularul contingentului sau al dreptului de autorizare să poată desemna un reprezentant în Republica Moldova pentru gestionarea și centralizarea autorizărilor aferente importurilor de echipamente preîncărcate. Un asemenea mecanism ar fi deosebit de relevant pentru lanțurile comerciale internaționale în care producătorul, furnizorul, distribuitorul și importatorul din Republica Moldova sunt entități distincte.

Reprezentarea trebuie să aibă un caracter exclusiv operațional și să nu transfere reprezentantului dreptul de proprietate asupra contingentului sau răspunderea juridică a titularului. Toate autorizările și utilizările efective trebuie să fie înregistrate și trasabile în SIA „REPC”.

V. PROCEDURI ADMINISTRATIVE ȘI DIGITALIZAREA MECANISMULUI

13. Simplificarea și automatizarea procedurii de notificare

Considerăm necesară revizuirea procedurii de notificare prevăzute la art. 20, astfel încât aceasta să își păstreze caracterul de instrument de evidență și control, fără a genera o sarcină administrativă disproporționată pentru operatorii economici sau întârzieri nejustificate în procesul de import.

În acest sens, propunem următoarele modificări:

A. Reducerea termenului de depunere a notificării.

La art. 20 alin. (4), sintagma „cu cel puțin 10 zile lucrătoare” se substituie cu sintagma „cu cel puțin 5 zile lucrătoare”.

Reducerea termenului este justificată de necesitatea diminuării timpului administrativ aferent operațiunilor de import, în special în cazul mărfurilor cu termene scurte de livrare sau aflate deja în lanțul logistic. Considerăm că termenul de 5 zile lucrătoare este suficient pentru efectuarea verificărilor necesare, cu atât mai mult în condițiile digitalizării procedurii.

B. Limitarea solicitării documentelor originale la cazuri justificate.

La art. 20 alin. (7), propunem ca prezentarea originalelor să nu mai constituie o etapă obligatorie pentru fiecare notificare depusă electronic.

În acest sens, textul alineatului urmează a fi reformulat după cum urmează:

„În cazul în care solicitantul a depus notificarea și setul de documente în format electronic, Agenția de Mediu solicită prezentarea originalelor documentelor ale căror copii au fost anexate la notificare doar în cazuri justificate, atunci când există dubii rezonabile privind autenticitatea documentelor prezentate.”

Considerăm că verificarea obligatorie a originalelor pentru fiecare operațiune anulează, în parte, beneficiile digitalizării procedurii. Controlul documentelor originale trebuie păstrat ca instrument de verificare în cazurile în care există un motiv obiectiv pentru efectuarea acestuia.

C. Stabilirea unui termen maxim pentru validarea sau respingerea notificării.

Proiectul nu stabilește în mod expres un termen în care Agenția de Mediu trebuie să finalizeze examinarea notificării prin validarea sau respingerea acesteia.

Propunem completarea art. 20 cu un alineat nou, cu următorul cuprins:

„(8¹) Agenția de Mediu validează sau respinge motivat notificarea în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la recepționarea notificării complete.”

Stabilirea unui termen final este necesară pentru asigurarea predictibilității procedurii și pentru evitarea situațiilor în care operatorul economic nu poate anticipa momentul la care va putea efectua operațiunea de import.

D. Transmiterea electronică și promptă a informației către Serviciul Vamal.

Propunem completarea art. 20 cu un alineat nou, cu următorul cuprins:

„(8²) Agenția de Mediu comunică organelor vamale informația privind validarea sau respingerea notificării în termen de cel mult 1 zi lucrătoare de la luarea deciziei, inclusiv prin mijloace electronice interoperabile.”

Considerăm că transmiterea electronică directă a informației către Serviciul Vamal trebuie să înlocuiască, în măsura posibilului, transmiterea separată a documentelor sau confirmărilor prin intermediul operatorului economic.

E. Automatizarea verificării în cazul operatorilor conformi.

Suplimentar, propunem ca SIA „REPC” să fie dezvoltat astfel încât, în cazul operatorilor înregistrați în sistem, pentru care există un contingent suficient și datele privind importatorul, produsul, cantitatea și dreptul de utilizare a contingentului sunt confirmate în sistem, notificarea să poată fi validată automat, fără examinare manuală prealabilă.

Verificarea manuală ar urma să fie rezervată situațiilor în care sunt identificate neconcordanțe, lipsuri documentare, dubii privind autenticitatea documentelor sau alți indicatori obiectivi de risc.

Considerăm că această abordare ar permite trecerea de la un model bazat pe verificarea manuală a fiecărei operațiuni la un model bazat pe digitalizare, interoperabilitate și analiza riscurilor, fără diminuarea nivelului de control exercitat de autorități.

În acest context, apreciem pozitiv faptul că proiectul prevede deja, la art. 20 alin. (10), un mecanism alternativ pentru situațiile în care SIA „REPC” nu este funcțional.

F. Impactul economic al întârzierilor administrative.

Experiența practică a membrilor AmCham arată că întârzierile în validarea notificărilor pot genera costuri directe pentru operatorii economici, inclusiv costuri de staționare, depozitare și transport. Au fost raportate situații în care întârzierile administrative au generat costuri suplimentare de 14.000 lei și, respectiv, 10.000 lei pentru două operațiuni de import.

Considerăm că asemenea costuri, atunci când sunt generate exclusiv de durata procedurii administrative și nu de neconformitatea operatorului economic, reprezintă un argument suplimentar pentru simplificarea și digitalizarea procedurii.

VI. TRANSPARENȚĂ ȘI UTILIZAREA DATELOR

14. Stabilirea valorilor de referință pe baza cantităților efectiv și legal introduse pe piață

Având în vedere rolul determinant al valorii de referință în mecanismul de alocare a contingentelor, considerăm esențial ca aceasta să reflecte cât mai fidel activitatea economică efectivă și conformă a întreprinderii.

În acest sens, datele raportate de operator trebuie, în măsura posibilului, coroborate cu informațiile disponibile Agenției de Mediu, Serviciului Vamal și altor autorități competente.

Propunem ca art. 29 să prevadă expres că valoarea de referință se determină pe baza cantităților de hidrofluorcarburi introduse legal și efectiv pe piață în perioada de referință, utilizând datele raportate de întreprindere și informațiile disponibile autorităților competente.

Totodată, întreprinderii trebuie să îi fie oferită posibilitatea de a prezenta documente justificative în cazul în care datele utilizate pentru stabilirea valorii de referință nu reflectă corect activitatea sa efectivă.

15. Transparența privind alocarea și utilizarea contingentelor

Considerăm necesară completarea prevederilor referitoare la SIA „REPC” și art. 32 cu mecanisme de transparență privind funcționarea sistemului de contingente, cu respectarea informațiilor confidențiale și a secretelor comerciale.

Proiectul prevede obligația de înregistrare în SIA „REPC” și protejarea datelor introduse în sistem. Considerăm justificată protejarea informațiilor comerciale individuale.

În același timp, lipsa unor date agregate privind utilizarea contingentelor poate împiedica operatorii economici să anticipeze disponibilitatea contingentelor și poate întârzia identificarea situațiilor în care cantități semnificative rămân neutilizate.

Propunem instituirea obligației Agenției de Mediu de a publica periodic date agregate privind:

1. contingentul național disponibil;
2. contingentele alocate;
3. gradul de utilizare;
4. cantitățile restituite;
5. cantitățile retrase și redistribuite;
6. disponibilul pentru sesiunile suplimentare;
7. informații agregate privind transferurile de contingente.

Publicarea acestor informații nu trebuie să implice divulgarea datelor comerciale confidențiale ale întreprinderilor.

AmCham Moldova consideră că revizuirea Legii nr. 43/2023 reprezintă o oportunitate importantă pentru consolidarea unui mecanism modern, transparent și predictibil de gestionare a gazelor fluorurate cu efect de seră.

Sușținem obiectivul proiectului de reducere treptată a utilizării gazelor fluorurate și de apropiere a cadrului național de mecanisme aplicabile în Uniunea Europeană. În același timp, considerăm că atingerea obiectivelor de mediu trebuie să fie realizată printr-un mecanism care țină cont de realitățile tehnice ale infrastructurii existente, particularitățile lanțurilor internaționale de aprovizionare și necesitatea asigurării unui climat investițional și comercial predictibil.

În opinia AmCham, este esențial ca noul mecanism de contingentare să nu creeze bariere structurale pentru întreprinderile nou-intrate pe piață și să asigure accesul efectiv la contingente atât pentru operatorii care dispun de o valoare de referință, cât și pentru cei care nu dispun de un asemenea istoric. În același timp, sistemul trebuie să permită ajustarea contingentelor în funcție de evoluția reală a activității economice și să asigure redistribuirea eficientă a cantităților care nu sunt utilizate.

Considerăm, de asemenea, că flexibilitatea mecanismului este esențială. Posibilitatea organizării unor sesiuni suplimentare, utilizarea autorizată a contingentelor pentru echipamentele preîncărcate, adaptarea la lanțurile comerciale internaționale și existența unor mecanisme pentru situațiile tehnice obiective privind echipamentele existente sunt elemente necesare pentru evitarea unor blocaje comerciale și operaționale.

Totodată, digitalizarea și automatizarea procedurilor trebuie să reprezinte o componentă centrală a noului mecanism. Un sistem în care disponibilitatea contingentului, cantitatea utilizată și soldul sunt evidențiate în timp real, iar datele relevante sunt accesibile atât Agenției de Mediu, cât și Serviciului Vamal, poate asigura un control mai eficient și, în același timp, poate reduce semnificativ sarcina administrativă și costurile suportate de operatorii economici.

În acest context, solicităm examinarea propunerilor prezentate în prezentul aviz și integrarea acestora în versiunea finală a proiectului de lege, precum și asigurarea unei corelări coerente cu mecanismele prevăzute de Regulamentul (UE) 2024/573.

Considerăm că un mecanism de contingentare clar, transparent, flexibil și digitalizat nu reprezintă o derogare de la obiectivele de mediu, ci o condiție pentru aplicarea lor efectivă și sustenabilă. Un asemenea mecanism va permite Republicii Moldova să își atingă obiectivele de reducere a utilizării gazelor fluorurate, concomitent cu protejarea continuității activităților economice, evitarea costurilor administrative disproporționate și asigurarea unui cadru concurențial echitabil și predictibil pentru toți operatorii economici.

Cu respect,

Mila Malairău,

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova